

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ח' חשוון תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין עח | דף הכולל: שבת צג.
דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד תחילת סימן תקכ"ב.
מוסר: אהבת חסד - הנה הארכנו' עד פרק י"ד.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער האהבה 'ויאהב רעיו' עד 'וכיצד היא האהבה'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"היה לכם נס שיצאתם מיד מהחדר...!" | האם מותר לאכול בשוק מתחת המסכה? | איך מכניסים אוכל מהבית למלוניית הקורונה? בדיוק כמו שמתקנים מקרר... | 2004

יהלומים מגדולי ישראל

באותם ימים של חולשה, כאשר נכדו נאמן הבית
הרה"ג ר' יעקב קניבסקי שליט"א, שאלו: "סבא
רוצה משהו?" אמר לו רבינו שליט"א כמה פעמים:
"אני רוצה גמרא, רוצה גמרא, רוצה גמרא!"

הרה"ג רבי גדליה הוניגסברג שליט"א רב קהילת 'שונה הלכות' בני ברק מספר על מה שזכה לראות
אצל מרן שר התורה שליט"א בתקופה האחרונה כאשר נחלש בשל נגיף הקורונה

בעדו, אך כפי הנראה לא היה זה על הצד ממש, הזדעזע רבינו שליט"א וביקש ממני בבהלה לסייע לו לנוח על הצד.

באותם ימים של חולשה, כאשר נכדו נאמן הבית הרה"ג ר' יעקב קניבסקי שליט"א, שאלו: "סבא רוצה משהו?" אמר לו רבינו שליט"א כמה פעמים: "אני רוצה גמרא, רוצה גמרא, רוצה גמרא!".

אדם נבחן בזמן החולשה שלו, כשמעיקר הדין אף אינו מחויב לנהוג בהידורים, ואילו אצל רבינו בגילו המופלג וגם בימי החולשה שעברו עליו, כמה דקדוק הלכה ראינו באופן שזה לא יאומן ולא ישוער.

פעם אחת כשלקחו ממנו בדיקת דם ולאחר מכן הלך ליטול ידיו, הבחין בטיפת דם על ידו שאף אחד כלל אינו שם לב לכך ושאל: "הרי יש כאן חציצה".

כסדר, אנו זוכים לראות דברים שאנו כלל לא שמים לב אליהם, אך אצל רבינו שליט"א דקדוק ההלכה, הלימודים שלו,

בתקופה האחרונה העתיר כל בית ישראל לרפואתו השלמה של רבן של ישראל שליט"א עת שנדבק בנגיף הקורונה, וב"ה בחסדי שמים עצומים ונפלאים זכינו לראות כיצד גם בימי ההדבקה רבינו שליט"א המשיך בשגרת יומו בחוק לימודיו והשלמת סדרי 'חובותיו' בכל מכמני התורה, חרף החולשה שאחזה בו.

הייתה זו הזדמנות נפלאה בשבילי לראות דברים מיוחדים עליהם מקפיד רבינו שליט"א בכל מאוודו אף בחולשה גדולה.

לדוגמה, בסעודות שבת מרן שליט"א מהדר ומאוד דואג על כך שיהיה זימון של עשרה אנשים, עם כוס של יין ועם כל ההידור. גם כאשר בקושי אכל בסעודה, על דבר אחד לא ויתר ושאל שלוש פעמים בסעודה: "יש פה מנין של זימון?" אדם ללא כת, אך זה מה שהטריד את מנוחתו.

פרט נוסף ששמתי לב: כל חייו מקפיד רבינו לישון על הצד, כפי שנפסק להלכה. כאשר נשכב לנוח בחולשה גדולה וסייעתי

את שרוול החולצה עצר רבינו שליט"א ושאל אם זה לא יפריע לתפילין. השאלה הראשונה כשנוגעים לו ביד.

מעשה דומה ראינו גם אצל מחותנו, רבן של ישראל מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל, באחד מאשפוזיו במעיני הישועה, בגילו המופלג, סירב לבקשת הרופאים ללבוש את בגד בית החולים וזאת למרות שמרן זצוק"ל לא היה מתעקש על דברים כאלה.

כשהרופאים יצאו שאל נכדו מדוע סירב. אמר רבינו זצוק"ל, "אני יודע שזה בית חולים דתי, אבל תגיד לי את האמת, אין בזה חשש של שעטנז? אם אתה יודע מידיעה שזה בסדר גמור, אני לובש את זה".

להחזיק ראש בכזה פרט עדין, בזמן חולשה באשפוז בבית חולים ובגיל מופלג?! אלו דברים נשגבים ונעלים. נודה לד' יתברך על חסדיו המרובים ונמשיך להתפלל שנזכה ל"ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו בכל דור ודור".

(גיליון 'במה', הביא לדפוס: הרב ישראל קוטלר)

גם כשהיה חלש ומיוסר, כה הקפיד עליהם. כל הזמן דיבר רק על הגמרא ולא וויתר על קוצו של יו"ד בהלכה. הדברים הללו יכולים לחזק מאוד כל אדם ואדם כשהוא בתוקפו.

יש ווארט חסידי האומר, "ונח מצא חן בעיני ד'", כי "את האלוקים התהלך נוח", הוא לא התהלך רגע אחד בלי האלוקים ולכן מצא חן. אצל רבינו שליט"א רואים כל כך בחוש כיצד לרגע אין שום היסח הדעת מהתורה, מהשולחן ערוך, מהתפילה, מבין אדם לחבירו, כל הדברים.

לפני מספר שנים כאשר אושפז רבינו שליט"א במרכז הרפואי מעיני הישועה, תוך רגע אחד נהפך חדרו של רבינו לספריה של בבלי וירושלמי וכו'. הגיע מנהל המחלקה ושאל מה זה הדבר הזה, זו מחלקת טיפול נמרץ. אמרו לו, אם רבינו שליט"א כאן, זה חלק ממנו, לא שייך כלל להפריד את הספרים ממנו. כל מקום שהולך בית מדרשו עמו.

כמה הדברים הללו מחייבים כל אחד מאתנו. בכל פעם שהיו באים לקחת דם מרבינו שליט"א, כאשר רק החלו להרים

על דא ועל הא

פה ושם עושה איזה ש"ץ טובה לאנושות ומנדב מעצמו ומקהל המתפללים דקה של פרק תהילים. ואז הסובבים שואלים איש את רעהו: "קרה משהו? מי חולה?"...

"השי"ת מדבר אלינו, מנער אותנו, ואנחנו מביטים וחושבים שזה רק אבק" - הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א במאמר נוקב

הסתכלויות.

אני וחברי נעשה ככל שיורה לנו מרן שר התורה שליט"א ומרן ראש הישיבה שליט"א, חסיד בעלזא יעשה מה שיורה לו כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א, חסיד ויז'ניץ יפעל לפי הנחיותיו של כ"ק האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א והסרים למרותו של הכהן הגדול חכם שלום כהן שליט"א - הרי יפעלו בשמחה לפי הוראותיו של חכם שלום. לא נצליח להזיז איש ממחנה אחד למחנה דעות שני, גם אם אנו סבורים, באלף אחוז, שהגישה של הרב או הרבי שלי - היא הצודקת...

אבל מה איתנו עצמנו? היכן הלב שלנו?

נכון לכתבת השורות, נפטרו ממחלת הקורונה כ-2300 יהודים. מאות מונשמים. אלפי יהודים סובלים משלל תסמינים קשים. מנתונים של משרד הבריאות, שפורסמו השבוע ביום שני, עולה כי במהלך השבועיים האחרונים נפטרו בישראל 55 חולי קורונה חרדים, 11% מכלל הנפטרים מקורונה בתקופה זו. מדובר רק בערים שמזוהות כערים חרדיות. המספרים לא כוללים ריכוזים חרדים בערים מעורבות, כדוגמת אשדוד, פתח תקווה, נתניה ואופקים ועוד עשרות ערים וישובים, בהם מתגוררים אלפי יהודים חרדים. והשבוע, השבוע הגיע המוות הזה גם לאלעד. עלה

מסביב יהום הסער. מדינה שלמה, בפרט להקת זאבי התקשורת החילונית, עם כתבנים ושדרנים בגרוש, מכפישים את הציבור החרדי, בועטים, חובטים, יורים במתק שפתיים מתוך דאגה, כביכול "אמיתית וכנה", לבריאותו. ואנחנו?

אנחנו עסוקים לריב עם עצמנו.

מחולקים בתוככי עצמנו, בתוך שומרי התורה והמצוות, לכיתות כיתות, פלגים פלגים, קבוצות ותתי-קבוצות. זה אומר בכה וזה אומר בכה. אלו מנפנפים במחקרים כאלה ואלו במחקרים אחרים. העובדות מתבלבלות עם פרשנויות, רצונות וחלומות. אלו ואלו בליבו מלבים. עסוקים ב"כה יוסי את יוסי", כי הרי אנו כולנו רואים את גלי הים השוצפים-קוצפים מסביבנו. ומה אנו עושים? קודחים חור בספינה החרדית כולה, טרודים במריבות פנימיות סביב מגפת הקורונה.

8 חודשי קורונה בחברה החרדית לימדו אותנו דבר אחד: לא נצליח לשכנע אף אחד בצדקת הדרך שלנו.

אם היו ימים בהם סברנו שנוכל להשפיע, גילינו שלא. התברר לנו שגם בנושא כה חשוב ויסודי, של פיקוח נפש הדוחה כמעט את כל התורה, ישנם דרכים, תתי דרכים, פרשנויות ושפע

מהשיג האמת ויטה אל מורגליו" (הרמב"ם בספרו מורה נבוכים, ח"א פל"א).

"ואמרו במוסרים: ההרגל על כל דבר שלטון" (שערי תשובה לרבנו יונה שער ב, ל).

ניתן להתרגל לכל דבר ולהפכו לחלק מאיתנו, בדרך כלל מבלי לשים לב. וכדברי הגרי"ז הורביץ שליט"א: "גם לגטאות התרגלו, והתחילו לריב בהם על הכיבודים בבתי הכנסת המאולתרים..."
התרגלנו למתים, התרגלנו לחולים. כעת יש לנו זמן לריב עם עצמנו, להתווכח עם המחנות שממולנו. שכתנו שהקב"ה הביא עלינו את המגפה הנוראה הזאת, שלקחה מאיתנו אלפי קרבנות כבדים מנשוא, ביניהם גאונים וצדיקים, ראשי אלפי ישראל.
"רגע, הוא היה ב'קבוצת סיכון? היו לו מחלות רקע?"... "בן כמה הוא היה?"... "היא נפטרה רק מקורונה או שהיו לה עוד בעיות?"... "הם הלכו עם מסכות או שהם ממכחישי הקורונה?"... "אני יצאתי מהעיר בלי שום בעיה?"... "אותי עצרו בכניסה לעיר?"... "המשטרה הגיעה אליכם או לא הגיעה?"... "נתנו קנס של חמשת אלפים שקל?"...

רק זה מה שמעסיק אותנו? זהו?

הרי הקב"ה רוצה שנתייחס אליו עצמו. הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים. הקב"ה רוצה שנזעק, שנשתפר, שנשפר את המעשים והמידות, שנתחזק בלימוד התורה, במצוות, בתשובה, בבין אדם למקום ובין אדם לחבירו. שנזכור שכל ישראל ערבים זה לזה. לא רק בחבישת מסיכה ושמירה על מרחק, אלא בעיקר בתשובה, תפילה וצדקה, המעבירין את רוע הגזירה.

"יהי רצון מלפני אבינו שבשמים לרחם עלינו ועל פליטתינו. ולמנוע משחית ומגפה מעלינו ומעל כל עמו בית ישראל: יהי רצון מלפני אבינו שבשמים לקיים בנו חכמי ישראל. הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם. ותלמידיהם ותלמידי נשיהם. בכל מקומות מושבותיהם: יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שנגשמע ונתבשר בשורות טובות. ישועות ונחמות".

(פורסם ב'קוראים אלעד'. ערש"ק פרשת נח התשפ"א)

המוות בחלוננו, השם ירחם וישמור.

אם כך, הרי צריך לקרוע את השמים. להרבות בתפילה ובתחנונים, להרבות בעסק התורה הקדושה, אשר היא מגינה ומצילה, במצוות ובמעשים טובים. לפשפש ולמשמש בתשובה ולזעוק אל המלך, רופא כל בשר ומפליא לעשות.

ומה איתנו? פה ושם עושה איזה ש"ץ טובה לאנושות ומנדב מעצמו ומקהל המתפללים דקה של פרק תהילים. ואז הסובבים שואלים איש את רעהו: "קרה משהו? מי חולה?"...
מי חולה???

יותר מאלפיים נפטרים נפטרו כאן בארץ בשמונת החודשים האחרונים, ועוד אלפי יהודים נפטרו בחו"ל. מאות חולים מונשמים. אלפי יהודים סובלים כאבים בגופם ורובות יהודים סובלים מקשיי פרנסה חמורים.

עולם התורה, הישיבות והחיידרים נמצא תחת איומי פתיחה וכל קול של סירנה מרעיד את הלבבות של עמלי התורה. אלפי קשישים נמצאים ספונים בבתייהם כבר חודשים ארוכים ורובות סבים וסבתות לא פגשו את בני משפחותיהם מפסח האחרון, כולל בפסח.

חתונות מתקיימות במרתפים וחצרות, עם כמות מוזמנים זעומה וצער עצום לכלות ולחתנים. כל מוסדות החינוך לבנות סגורים על מנעול ובריאח ואין ספור צעירים וצעירות ירדו לבארות שחת, עד שהגיעו מים עד רפשו. ואנו מתהלכים כאילו לא קרה כלום? כן מסכות-לא מסכות, כן בידודים-לא בידודים, כן לפתוח-לא לפתוח. וזהו?

השי"ת מדבר אלינו, מנער אותנו ואנחנו מביטים וחושבים שזה רק אבק...

"האנשים בטבעם אוהבים מה שהורגלו בו ונוטים אליו, עד שאתה תראה אנשי הכפר כפי מה שהם ממיעוט רחיצת ראשם וגופם, והעדר ההנאות וצוק הפרנסה, ימאסו המדינות ולא יהנו בהנאותם, ויבחרו העניינים הרעים המורגלים על פני העניינים הטובים שאינם מורגלים, ... ולפי זאת הסבה ג"כ ימנע האדם

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

"צאו מכאן, אתם מפריעים לי", פקד האיש על האברך ואשתו. הם החליטו להבליג על חוצפתו ויצאו מהחדר בשתיקה. לא ארכו הדקות, ואחד מעובדי ביה"ח לחש באזנם: "היה לכם נס שיצאתם..."

ובתוך כדי כך קצף על האברך ועל ב"ב אשר הם משוחחים בחדר ומפריעים לו, ופקד עליהם לצאת מן החדר, וכמו שנאמר 'האחד בא לגור וישפוט שפוט'...

השנים שתקו ולא השיבו לו כגמולו, אלא יצאו מן החדר. לא ארכו הדקות, ונתגלה לפנייהם נס שאירע להם. אחד מעובדי ביה"ח גילה את אזנם: "נס היה לכם שיצאתם מיד, כי ברגעים הללו נתברר שהלה נדבק ב'ווירוס', ואלמלא יצאתם מיד היה עליכם להישאר כאן למשך כשבועיים ימים"... אתה הראית לדעת כי גם כשמאן דהו עושה לך עוולה שלא כדין, הרי הוא שליח ההשגחה העליונה להציל אותך, ולטובתך גלגלו זאת על ידו.

(באר הפרשה)

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מעשה שאירע זה עתה, ביום רביעי פר' בראשית (כפי ששמע מזקנו של בעל המעשה): אברך צעיר, כחודשיים לאחר נישואיו הוצרך להתאשפז בבית חולים מפני סיבה מסוימת, וקבעו הרופאים כי ביום רביעי יגיע זמנו להשתחרר מביה"ח בשעה טובה.

בהגיע העת המיועד הגיעו ב"ב ללוותו, ושוחחו שניהם בחדר (כי עדיין לא נשלמו כל הסידורים). באותה שעה הוכנס לאותו חדר איש יהודי שהיה צריך לעבור טיפול מסוים, אותו איש רצה שיטפלו בו מיד, אלא שהרופאים אמרו לו שמתחילה עליהם לערוך בו כמה וכמה בדיקות.

החל הלה להרעיש ולהפוך עולמות' על שאין מטפלים בו מיד כראוי 'למעלת כבודו'... והרים טלפונים למחות על העוולה,

פרשת השבוע

"לאחר שהסתיים הקידושא רבא, קרא בעל הבית לאבא ולי והכניס אותנו לחדר הפנימי. נכנסנו פנימה ולא האמנו למראה עינינו..."

האוצר שהסתתר בביתו של הסבל מזורשה

היה לעשות זאת. לפי שכבר כתב הר"ן בתשובותיו (שו"ת הר"ן סימן מ"ח) שבכהאי גוונא יש לו היתר. כששמע רבי יעקב אהרן את הדברים, הוטבו בעיניו. ניגש אל ארון הספרים, שלף מתוכו את שו"ת הר"ן והעניקו לבנו במתנה. "יודע אתה מהיכן הגיע לידי ספר זה? פנה לבנו בחיור. שמע ואספר לך.

לפני שנים רבות שלח אלי אבי הרה"צ רבי אריה מרדכי זי"ע מירושלים מברק, ובו נכתב כי ביום שישי פלוני אמור הוא להגיע לוורשא. ביום המיועד יצאתי לוורשא לקבל את פניו, אך רק חצי שעה לפני כניסת השבת הגיעה הרכבת ובה אבי. הזמן היה דחוק מאוד, לא נותר לנו זמן לעמוד בתור לחכות לקבל את מזוודותיו. לפתע ניגש אלינו סבל יהודי פשוט ואמר לאבי: רבי, אם תבטיחו להגיע אליי לקידושא רבא בשבת בבוקר אקח עבורכם את החבילות ותוכלו ללכת מיד לאכסנייתכם. אבא הבטיח לו

"וישמע אברהם לקול שרי"

שנה אחת לקראת פרשת לך לך, הגיע הגאון החסיד רבי אריה מרדכי רבינוביץ זצ"ל רבה של קוסוב שבפולין ולימים רבה של בני ברק, לביקור בבית אביו הדגול הגה"צ רבי יעקב אהרן רבינוביץ זצוק"ל רבה של העיר אוסטורבא ונכדו של הרה"ק רבי יהושע אשר מפוריטוב זי"ע.

במהלך השבת השתעשעו האב ובנו יחדיו בדברי תורה לרוב. באחת משיחותיהם התורניות הזכיר הבן הג"ר אריה מרדכי באוזני אביו את דברי הרמב"ן על הפסוק בפרשה "וישמע אברהם לקול שרי", וזה לשונו: "אף על פי שאברם היה מתאוה לבנים, לא עשה בלי רשות שרי". נראה שכוונת הרמב"ן, הוסיף רבי אריה מרדכי, שאברהם אבינו קיים כל התורה כולה, גם את גזירות ותקנות חז"ל, מטעם זה לא נשא אשה על אשתו ללא הסכמתה כדי שלא לעבור על חדר"ג. רק לאחר שנתנה לו אשתו את הסכמתה רשאי

ונסע מיד לאכסנייתו.

למחרת בבוקר הגיע להתפלל במניינו של אבא יהודי לבוש שטריימל ובעקישטע עשויה משי בוהק. לא ניתן היה כמעט לזהות בו את הסבל של יום שישי. לאחר התפילה ניגש אל אבא וביקש ממנו לפרוע את הבטחתו. אבא יצא לעברו מלווה באנשי שלומו שהתפללו עמו. כשבאנו לביתו מצאנו שולחן ערוך בכל מיני מטעמים.

לאחר שהסתיים הקידושא רבא, קרא בעל הבית לאבא ול והכניס אותנו לחדר הפנימי. נכנסנו פנימה ולא האמנו למראה עינינו: לאותו סבל הייתה ספרייה ענקית מלאה בספרים יקרי המציאות. התפעלנו עמוקות מאותו סבל שפיזר את כל ממונו לרכישת ספרי קודש. באותו מעמד העניק לי הסבל את ספר תשובות הר"ן, זהו הספר אותו הענקתי לך זה עתה.

(שמעון טיקוצקי, המבשר תורני)

קול העם

**נעמדנו אני וידידי ואמרנו יחד פרק תהילים.
ולאחר מכן אמרתי לו: עכשיו אתה יכול
להיות רגוע! כעבור שעה בערך הוא ניגש
אלי ואומר: "אתה לא תאמין מה היה!"...**

לסמוך על הנס ולהוביל את זה מהשער הראשי. ספרתי לו את המעשה מהחזו"א, שהגיע אליו יהודי וסיפר לו שהרופאים רוצים לנתח את אשתו, והוא רוצה לשאול את הרב האם היא צריכה לעבור את הניתוח שגובל בסכנת חיים. ענה לו החזו"א: "ודאי שהיא צריכה לעבור את הניתוח, הרי זה סכנת חיים גם אם היא לא תעבור את הניתוח".

כשאותו יהודי רצה ללכת אמר לו החזו"א: "תתפלל איתנו מנחה, הרי בבית חולים יהיה לך פחות יישוב הדעת להתפלל", ואותו יהודי נשאר להתפלל שם מנחה. אחרי התפילה קרא לו החזו"א וביקש ממנו לחזור על השאלה שוב פעם, ואז אמר לו החזו"א: "שלא תעבור את הניתוח, אין צורך, יהיה לה רפו"ש גם בלעדיו". שאל אותו היהודי: "הרי מקודם הרב פסק אחרת, ומה השתנה?" אמר לו החזו"א: "מקודם זה היה לפני מנחה, עכשיו זה אחרי מנחה!"

ואז אמרתי לאותו ידיד: תתפלל גם אתה במעריב שהאוכל יכנס, ואתה מסודר!

אחרי התפילה, ידידי ניגש אלי ושאל אותי האם התפללתי עליו. אמרתי לו ששכחתי, ואז נעמדנו - אני ושני ידידי - ואמרנו יחד פרק תהילים, כשלאחריו אמרתי לו: עכשיו אתה יכול להיות רגוע.

כעבור שעה בערך, הוא ניגש אלי ואומר לי: "אתה לא תאמין מה היה! שתי דקות לפני שהחבילה הגיעה, שינו את ההוראות והתירו להכניס אוכל מבושל..."

א. אני בחור ישיבה ויודע היטב את מלאכת תיקון מוצרי חשמל. יום אחד לפני ר"ה (שאז יש עומס על המקררים) נקראתי לתקן מקרר בפנימיית הישיבה שלפתע שבק חיים לכל חי. נסיתי לתקן את המקרר במשך שעה וחצי, ולא מצאתי את התקלה. למחרת נסיתי לתקן אותו עוד שלושת רבעי שעה ו... כלום.

כבר כמעט שהרמתי ידיים, אבל... אז נזכרתי שעדיין לא התפללתי עליו, לא ביקשתי מהקב"ה שיעזור לי, ואם כן לא עשיתי עדיין כלום למענו. בתפילת מעריב באותו יום ביקשתי מהקב"ה במילים פשוטות: טאטע, בבקשה שהמקרר יחזור לעבוד בקלות. ביקשתי מבחור נוסף שיתפלל גם הוא.

למחרת ירדתי לנסות בעצם מהתחלה, ואז... גליתי תוך כמה רגעים חוט קרוע במקום נסתר, ותוך דקות ספורות המקרר חזר לעבוד - "יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם".

ב. בחודש ניסן תש"פ התגליתי כחולה קורונה והועברתי למלון לחולי קורונה, שם, זכיתי להכיר שני ידידים, אחד מהם היה נשוי ואב לשני ילדים, והשני בחור ישיבה כמוני. אחת ההוראות של משרד הבריאות היתה שלא להכניס אוכל מבושל למלון - מה שבעצם מנע מאתנו לקבל אוכל מוכן מהבית לכבוד שבת. יום אחד, אשתו של אותו ידיד רצתה לשמח אותנו ולשלוח לו אוכל מבושל, דא עקא שאי אפשר...

לפני תפילת מעריב ניגש אלי אותו ידיד ושאל אותי מה לעשות, האם לנסות להבריח את זה בצורה לא חוקית, או שמא

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם מותר לאכול בשוק מתחת המסכה?

תשובה: עצם האכילה בשוק היא לא ראויה, אפילו אם אף אחד לא רואה (הגר"ח קניבסקי שליט"א), ולכן אפילו בלילה כשאין אנשים ברחוב אין לאכול בשוק.

(הגרא"י הלוי דינר שליט"א, גיליון 'מים חיים')

שאלה: מבואר בגמרא (קידושין מ: וברמב"ם הל' עדות פי"א ה"ה) שהאוכל בשוק דומה לכלב, ע"י שם. בזמן נגיף, שלכולם יש מסכה ולא רואים את הפה - האם מותר לאכול בשוק?

החפצים בחיים - הפץ חיים יומי

זהירות מלשון הרע "בלי כוונה"...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'הפץ חיים'

סיפר לשון הרע לאחר, אלא שהרהר הדברים לעצמו בקול ולא התכוין שישמעו דבריו, ושמע פלוני הדברים, כתב בשו"ת אז נדברו (חי"ד סימן סו אות ט) שגם זה בכלל פשיעה.

עוד מביאים בענין זה בביאורים ומוספים את המעשה עם הח"ח (שאל אביך ויגדך ח"ב עמ' לט - הגרמ"א שטרן בשם הגר"י קמינצקי) שהלך עם רב חשוב בשליחות לשם דבר מצוה, והתאכסנו בדרך באכסניה, ולאחר שהוגש להם האוכל, שאלה אותם בעלת הבית האם האוכל היה טוב, והח"ח ענה שהיה טוב מאד, והרב שהתלוה אליו אמר שהיה טוב מאד רק היה חסר קצת מלח במרק, וכשמוע הח"ח דבריו אלו ספק ידיו בראשו ואמר: "כל ימי נזהרתי מלדבר ולשמוע לשון הרע, ועתה נאמר בפני לשון הרע על המבשלת, לא היתה כדאית כל נסיעה זו", והסביר לו הח"ח, שהרי עכשיו תלך בעלת הבית למבשלת ותגער בה על כך שלא שמה מספיק מלח במרק ותצער אותה ואף תפטר אותה, וזה ממש לשון הרע כי נגרם בדברים אלו נזק וצער למבשלת. ולפליאתו של אותו רב על כך שהח"ח לכאורה מגזים בדבריו, אמר לו הח"ח - בוא ונראה מה קורה במטבח. הלכו וראו כיצד בעלת הבית כועסת על המבשלת ומודיעה לה שהיא מפוטרת, והיא עומדת מבויישת ודמעוניה בעיניה [והרב ההוא בראותו כמה צדקו דברי הח"ח, השקיע מאמצים וממון כדי להחזיר את המבשלת לעבודה].

בהלכות הנלמדות היום ב'חפץ חיים' (כלל ג' מהלכות לשון הרע סעיפים ג-ד) מעורר רבנו על חובת הזהירות בכל דיבור ודיבור היוצא מהפה, כי אפילו אדם שלא התכוון לגנות את רעהו בדבריו, ולא אמר זאת מתוך שנאה וכו' אלא מתוך שחוק וקלות ראש, עובר על איסור לשון הרע. עוד כתב בהגהות באר מים חיים בשם רבנו יונה, שנענשים על הפשיעה בלשון הרע אף שלא התכוין לבזות את השני, ולכן כל דיבור שיצא ממנו בסופו גנאי לשני, הרי הוא חייב אף אם לא התכוין לכך [אכן, אם לא היתה סיבה לחשוש שיצא גנות ובזיון, אין כאן תורת לשון הרע, ראה בביאורים ומוספים הערה 7].

ובביאורים ומוספים מציינים, כי מטעם זה, המספר לשון הרע לתועלת [שמותר הדבר] צריך להקפיד שלא יהיו נוכחים בשעת הסיפור רק אלו שהדבר נוגע אליהם, ואם לא נזהר בכך עבר על איסור לשון הרע, כי בפשיעתו נגרם גנות לשני. וכן אם כוונתו היתה לתועלת, ולא התבונן האם אכן הדברים הם באמת לתועלת כמבואר לקמן (לשון הרע כלל י' סע' א, ורכילות כלל ט' סע' א), עבר איסור לשון הרע אף שלא התכוין לגנות, וזאת מצד פשיעתו שלא חקר והתבונן היטב.

וכן מי שכותב לעצמו יומן אישי ובו חוות דעת על תלמידיו או על עובדיו, והשאירו פתוח על השלחן וראה זאת אדם אחר, אף שלא התכוין בכתיבת הדברים שיראו אחרים, אבל בכך שפשע ובגרמתו הגיע גנות לשני, עבר על איסור לשון הרע. וכן אם לא

עירובין עח

מדוע הגאון ר' אברהם גניחובסקי טיפס ולמד על סולם כשפניו בחלון של אחד הבתים?

והיניח עליו סולם כל שהוא

רוצים סיפורים או שירים?
 'סיפורים, אבל מעניינים ולא מפחידים. בסדר?'
 'בטח, מחייך רבי אברהם, 'בואו, שבו ברוגע ואני אספר לכם סיפורים יפים על גדולי ישראל...' - - -
 הטיבו הבנים את כיפת השינה הלבנה שלראשם, חלקם גם גררו את הכרית והשמיכה לספה שבסלון, והתיישבו עליה ברוגע. ורבי אברהם, כפי שהבטיח, יושב על הסולם מחוץ לחלון הסלון, ומספר להם מעשה בהלל הזקן...
 כך, שעה ארוכה, עד שההורים הואילו לשוב הביתה, ונשימתם נעתקה למראה השמרטף הנערץ!
 הצלם שתפס בעדשתו את התמונה, אולי הרויח תמונה נדירה, משונה משהו, שמרתקת את כל רואיה, ואם גם ברצונכם ליהנות ממנה - תוכלו למוצאה, יחד עם הסיפור המלא לפרטיו, בספר 'ויאמר הנני' בעמוד 29. אנו הרווחנו מסר לחיים:
 רבי אברהם מעולם לא בזבז דקה מסדר יומו. בגילו המבוגר, גם טיפוס על סולמות לא היה תחום הצטיינותו... ובכל זאת - - - רבבות שעות תורה, אלפי דפי גמרא, גאונות מופלגת ועמקות בלתי רגילה - עמדו על הסולם, נחו מחוץ לסלון באותו ערב. ראש ישיבה נערץ, מנהיג דגול לתלמידיו, גאון שכל התורה גלויה לפניו - ישב כמו גנב מחוץ לחלון, וסיפר סיפור ממש כמו בכיתה א'...
 מתברר, כי כדי לגדול בתורה - יש לשלב גדלות במידות טובות, בענווה ושפלות רוח. גם אם זה לא הכי נוח לגרור סולם, ובוודאי לא מכובד כראוי למעמדו של גאון מפורסם, אבל אם זה מה שנדרש כדי להגיע ילדים בוכים, אם זה מה שצריך לעשות כדי להיטיב עם הזולת ולעשות לו טוב על הלב - זה מה שעושים. כך נוהג יהודי שרוצה להתקדם ברוחניות ולשדרג את מצבו הרוחני. הצעד הראשון והבסיסי הוא לאמץ הנהגות של ענווה, סבלנות, מידות טובות ונכונות לסייע לכל יהודי!

(פניני פרשת השבוע - ויאמר הנני)

ישנה תמונה מפורסמת, שמאחוריה סיפור לא מספיק מוכר. זוהי תמונה משונה משהו, בה נראה גאון מפורסם 'יושב' על סולם, מחוץ לדירה בקומה הראשונה של בנין מגורים ברחוב אבטליון בבני ברק. אולי צריך לחזור שנית על התיאור כדי להבין: בנין מגורים פשוט למראה, שבחזיתו, בקומה הראשונה, על סולם, מחוץ לחלון, יושבת דמות נערצת...
 הסיפור מאחורי התמונה המשוונה, הוא סיפור מפעים ומדהים, המלמד על פסגות של פשטות וענווה, צניעות ושפלות רוח, שהגיע אליהם אותו גאון עולם. וזה דבר המעשה:
 היה זה עוד ערב סתמי. הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל הוגה בתורה בסלון ביתו, כאשר החלון פתוח ורוח ערב נעימה נכנסת בעדו. לפתע, הבחין כי הוא שומע קול בכי הולך ומתחזק, עם הזמן טון היבבות הלך וגבר...
 רבי אברהם לא מסובב את ראשו, גם לא סוגר את החלון... ההיפך, הוא סוגר את הגמרא, ויורד לרחוב, לבדוק מהיכן מגיע קול הבכי. הוא הולך בעקבות הקול, ומגיע לחלון של דירה בקומה הראשונה, כאשר מבעד לחלון הוא מבחין בכמה ילדים קטנים, המשוטטים בבית לבדם ובוכים בכי תמרורים...
 רבי אברהם ממתין קמעא, בודק כה וכה, נוקש בדלת, עד שהוא מגלה כי אין איש בבית, מלבד הילדים. ההורים יצאו ונעלו את הדלת, לתומם היו בטוחים כי הילדים ישנים שנת ישרים, אך הם התעוררו ונבהלו לגלות את עצמם לבד ברחבי הבית הגדול...
 רבי אברהם מבין את המצב, ואינו מתבלבל לרגע. הוא חוזר לרחוב, ובזריזות סוחב מביתו סולם גדול, ומטפס עליו כמו עלם צעיר, מקפץ במהירות בעזרת ניתורים על המזגנים והמעקות, ומגיע לחלון הסלון. הוא מטיב את ישיבתו במרומי הסולם - מול החלון, מגיש לילדים ממתק אותו שלחה עמו הרבנית, ופונה לילדים ברכות:
 'בואו תשבו על הספה עד שאבא ואמא יחזרו', אומר הרב בקול נוסך רוגע, 'ואל תפחדו, הנה אני כאן שומר עליכם... אתם

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
 שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

האם מותר לטאטא בשבת קרקע שאינה מרוצפת?

ויש בזה איסור (דרבנן) משום מלאכת 'בונה'. ועל פי טעמים אלו, אין איסור לטאטא קרקע מרוצפת, שהרי אין בה עפר ולא גומות. ויש מהראשונים שסוברים שאין איסור לטאטא אף קרקע שאינה מרוצפת. ובשולחן ערוך הביא את הדעה הראשונה כדעה עיקרית, ואת הדעה השניה בשם 'יש אומרים'.

[משנ"ב תקכ, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

לדעת ראשונים רבים, אסור לטאטא בשבת קרקע שאינה מרוצפת. וישנן כמה דעות בטעם האיסור, ומהן: א. משום שמזיז בכך את עפר הקרקע, ויש בכך איסור, אם משום 'מוקצה', ואם משום שהטאטוא גורם ליצירת גומות בקרקע, האסורה (מדרבנן) משום מלאכת 'בונה'. ב. משום ש'פסיק רישא' הוא שעל ידי הטאטוא תתמלאנה הגומות שבקרקע בעפר ויושוו פני הקרקע,

האם מותר לטאטא בשבת חצר מרוצפת?

לטאטא את רצפת הבית כרגיל, אך יש להשתמש במטאטא רך שאין זה 'פסיק רישא' שיישברו שערותיו. ובחצרות הבתים, בגינות ובשדות, אסור, לדעת הרמ"א, לטאטא אף קרקע מרוצפת, כיון שרובן אינן מרוצפות אף בזמננו. וחצר מרוצפת המהווה המשך ישיר לבית מרוצף - יש אומרים שדינה כרצפת הבית, ויש שהסתפק בדבר.

[משנ"ב תקכ, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

בהמשך לאמור: יש מהראשונים שסוברים, שלא זו בלבד שאסור לטאטא קרקע שאינה מרוצפת, אלא שאף קרקע מרוצפת אסורה בטאטוא, מחשש שיטעו ויטאטאו קרקע שאינה מרוצפת. וכן פסק הרמ"א, וכן מנהג בני אשכנז. אולם, במקום שרוב הבתים מרוצפים - וכל שכן במקום שכל הבתים מרוצפים, כבזמננו - ואין גומות בין המרצפות, מותר

מדוע אסור לשטוף רצפות בשבת?

ולשטוף אף קרקע שאינה מרוצפת. ואף לדעה הנ"ל שבטאטוא הבית לא אסור בקרקע שאינה מרוצפת מחמת האיסור שבקרקע מרוצפת, בשטיפת הקרקע במים החמירו, מפני שאינה כה נצרכת כטאטוא. ויתרה מזו, אף לדעה הנ"ל שטאטוא הבית מותר בכל הקרקעות, שטיפת הקרקע אסורה בכל הקרקעות.

[ביאורים ומוספים דרשו תקכ, 1]

חכמינו ז"ל אסרו לשטוף קרקע במים בשבת, מחשש שבעת השטיפה ייכשלו במילוי גומות שבקרקע, על מנת ליישר את פני הקרקע, ויעברו על איסור מלאכת 'בונה'. ובכלל גזירה זו - אסרו לשטוף גם קרקע מרוצפת, למרות שאין בה חשש למילוי גומות; משום שאילו התירו שטיפת קרקע מרוצפת, עלולים היו לטעות בקלות ולהחליף בין קרקע לקרקע,

* מלאכות 'בונה' ו'סותר' האסורות בשבת מן התורה, הן בבנין המחובר לקרקע, או בכלי המחובר לקרקע; וכן בכלי שנפחו ארבעים 'סאה' ויותר, אשר נחשב כקרקע.
* בזמנים עברו, היו חנויות ניידות לממכר מאכלים, ושלושה סוגי דלתות היו להן, אשר היו נשלפות ממקומן בעת פתיחת החנות: א. דלת המחוברת בצ'י' צד, כדלת רגילה. ב. דלת המחוברת בצ'יר אמצעי. ג. דלת שאינה מחוברת בצ'יר, אלא תופסת את כל רוחב הפתח. וחילוקי דינים רבים נאמרו בקשר לפתיחתן ולסגירתן ביום טוב.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע נוהגים שלא לשחוט בהמות ביום טוב?

רק במחציתן - אין להקל בכך, אלא אם כן הטריפות המתגלות אסורות רק מחמת חומרא, ויש צורך בשחיטה עבור יום טוב. ולמעשה, מנהג ישראל כבר מאות בשנים שלא לשחוט בהמות ביום טוב - גם במקומות שהטריפות אינן שכיחות אפילו במחצית מהבהמות - מחשש שמא הבהמה תתגלה כטריפה, ויתברר למפרע שמלאכת השחיטה לא היתה לצורך אוכל נפש.

[משנ"ב תצח, מט]

מעיקר הדין, מותר לשחוט בהמות ביום טוב, שהרי זו מלאכת 'אוכל נפש'. אולם, במקומות שבהם רוב הבהמות מתגלות לאחר שחיתן כ'טריפה', מחמת בעיה פנימית שלא נראתה קודם לכן - אסור לשחוט בהמות ביום טוב. וזאת, אף אם הטריפות שמתגלות אינן אסורות משורת הדין, אלא מחמת 'חומרא' בלבד. וגם במקום ששכיחות הטריפות אינה ברוב הבהמות, אלא

הלוח היומי

ה' בחשוון | רבי יעקב ב"ר אליהו רוזנהיים זצ"ל, מייסד אגודת ישראל ועוד

ביום זה בשנת תפ"א, נשרף ונחרב ביה"כ של רבי יהודה החסיד (החורבה) יחד עם 40 ס"ת שבו.

יארצייט:

ה"א כ"ד: רבנו יונה ב"ר אברהם מגירונדי בעל שערי תשובה'

תר"ה: רבי יהודה צבי ב"ר משה (מסאמבור) אייכנשטיין זצ"ל, מרוזדול, האדמו"ר מזידיטשוב, בעל דעת קדושים ועמוד התורה.

תר"מ: רבי מנחם נחום ב"ר עזיאל קפלן זצ"ל, רבי נחומקה מהורודנא, רבו של החפץ חיים.

תר"פ: רבי מרדכי ב"ר דוד זצ"ל, מסקווירא.

תש"ג: רבי מרדכי דב ב"ר יצחק איידלברג הי"ד, אב"ד לכוביץ, פלוצק ועוד, בעל חזון למועד ועוד.

תשכ"ו: רבי יעקב ב"ר אליהו רוזנהיים זצ"ל, מייסד אגודת ישראל ועוד.

תשל"ז: רבי משה ב"ר יוסף טוויל זצ"ל, מרבני האלב ור"י דגל תורה בחאלב.

תשנ"א: רבי שמואל ב"ר נחמיה דיקמן זצ"ל, אב"ד בחיפה.

תשנ"ו: רבי שמחה ב"ר אהרן שמעון עלברג זצ"ל, מארה"ב, רב"מ בית אברהם ועמק הלכה, בעל מנחת ביכורים.

כמה אתה מוכן לטרוח עבור משפחתך?

הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב אמר: האדם יזכור כמה הוא טורח לעשות רצון אשתו ובניו האהובים, קל וחומר שיעשה כן לבוראו, הנוהג חסדו עמו בכל עת ורגע.

(אילנא דחיי - אור הנר, עבודת היום ס"ק מד)

נשתדל להתאמץ ולרדוף אחר קיום מצוות השי"ת, יותר ממה שאנו מתאמצים למלא את רצונם של האנשים הקרובים ללבנו.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il